

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ
УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ТА ПЕДАГОГІКИ

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Гарант освітньої програми

Анастасія Большакова

_____ 2020 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Проректор з

навчальної роботи

Інна СТАШЕВСЬКА

_____ 2020 р.

СПЕЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

**Інструктивно-методичні матеріали
до самостійної роботи з дисципліни**

_____ перший (бакалаврський) рівень

(назва рівня вищої освіти)

галузь знань _____ 05 Соціальні та поведінкові науки

(шифр та назва галузі знань)

спеціальність _____ 053 Психологія

(код і назва спеціальності)

освітня програма _____ Психологія

(назва освітньої програми)

кваліфікація _____ бакалавр з психології

факультет _____ соціальних комунікацій

Харків 2020

Інструктивно-методичні матеріали до самостійної роботи з дисципліни
СПЕЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

Розробник: кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології та педагогіки

Перевозна Тетяна Олексіївна

Затверджено на засіданні кафедри психології та педагогіки,
протокол № 2 від « 21 » серпня 2020 р.

Голова групи

забезпечення

д.психол.н., професор

Завідувач кафедри

психології та педагогіки,

д.психол.н., професор

Анастасія
БОЛЬШАКОВА

Анастасія
БОЛЬШАКОВА

Затверджено на засіданні ради факультету соціальних комунікацій
протокол № 1 від « 25 » серпня 2020 р.

Голова ради факультету

Алла СОЛЯНИК

Тема 1: Вступ до спеціальної психології.

Мета вивчення: Ознайомлення з місцем спеціальної психології в системі сучасної психологічної науки.

Література:

1. Дуткевич Т.В. Практична психологія: вступ у спеціальність: навч. посіб. К.: Центр навч. л-ри, 2009.
2. Кобильченко В.В. Омельченко І.В. Спеціальна психологія / В.В. Кобильченко, І.В.Омельченко. – К.: Академія, 2020. – 224 с.
3. Матейко Н.М. Психологічна реабілітація емоційних порушень дітей та підлітків засобами піскової терапії // Scientific Journal Virtus. International Innovative Journal Impact Factor (IIJIF) - №13, April, 2017 – Р. 63-67.
4. Пахомова Н.Г., Кононова М.М. Спеціальна психологія : навчальний посібник для студентів спеціальності / Н.Г. Пахомова, М.М. Кононова ; ПНПУ ім. В.Г. Короленка. – Полтава : ТОВ «АСМІ», 2015. – 357 с.

Питання до самостійного вивчення та осмислення навчального матеріалу:

1. Предмет та завдання курсу.
2. Межпредметні зв'язки спеціальної психології.
3. Основні категорії спеціальної психології.
4. Роль педології у вивченні дизонтогенезу.
5. Методологічні засади спеціальної психології.

Тема 2: Принципи нормативної динаміки розвитку та відхилень від норми.

Мета вивчення: Ознайомлення з загальними принципами нормативної динаміки розвитку та відхилень від норми.

Література:

1. Бочелюк В.Й. Психологія людини з обмеженими можливостями : навчальний посібник / В.Й. Бочелюк, А.В. Турубарова. – Київ : Центр учбової літератури, 2011. – 264 с.
2. Кобильченко В.В. Омельченко І.В. Спеціальна психологія / В.В. Кобильченко, І.В.Омельченко. – К.: Академія, 2020. – 224 с.
3. Матейко Н.М. Психологічна реабілітація емоційних порушень дітей та підлітків засобами піскової терапії // Scientific Journal Virtus. International Innovative Journal Impact Factor (IIJIF) - №13, April, 2017 – Р. 63-67.
4. Пахомова Н.Г., Кононова М.М. Спеціальна психологія : навчальний посібник для студентів спеціальності / Н.Г. Пахомова, М.М. Кононова ; ПНПУ ім. В.Г. Короленка. – Полтава : ТОВ «АСМІ», 2015. – 357 с.

Питання до самостійного вивчення та осмислення навчального матеріалу:

1. Спеціальний психологічний супровід в системі освіти.
2. Корекційна (спеціальна) педагогіка.
3. Психолого-педагогічна корекція.
4. Дефектологія.
5. Психопатологія, неврологія дитячого віку.
6. Нейропсихологічна корекція дітей з особливостями розвитку.

Тема 3: Класифікація видів розвитку, що відхиляється від норми.

Мета вивчення: Ознайомлення з класифікацією видів розвитку, що відхиляється від норми.

Література:

1. Кобильченко В.В. Омельченко І.В. Спеціальна психологія / В.В. Кобильченко, І.В.Омельченко. – К.: Академія, 2020. – 224 с.
2. Дуткевич Т.В. Практична психологія: вступ у спеціальність: навч. посіб. К.: Центр навч. л-ри, 2009.
3. Матейко Н.М. Психологічна реабілітація емоційних порушень дітей та підлітків засобами піскової терапії // Scientific Journal Virtus. International Innovative Journal Impact Factor (IJIF) - №13, April, 2017 – Р. 63-67.
4. Пахомова Н.Г., Кононова М.М. Спеціальна психологія : навчальний посібник для студентів спеціальності / Н.Г. Пахомова, М.М. Кононова ; ПНПУ ім. В.Г. Короленка. – Полтава : ТОВ «АСМІ», 2015. – 357 с.

Питання до самостійного вивчення та осмислення навчального матеріалу:

1. Роль аналізаторів у психічному розвитку
2. Роль вербальної функції у психічному розвитку.
3. Роль генних мутацій та хромосомних аберацій у дизонтогенезі.
4. Місце мікрогенезу у відхиленнях розвитку.

Тема 4: Особливості психічного розвитку при загальному психічному недорозвиненні.

Мета вивчення: Ознайомлення з особливостями психічного розвитку при загальному психічному недорозвиненні.

Література:

1. Атлас для экспериментального исследования отклонений в психологической деятельности человека. Под ред. И. А. Полищука и А. Е. Видренко. Киев: Здоровья, 1980. 123 с.
2. Бондар В. І., Синьов В. М. Актуальні проблеми розвитку освіти дітей з обмеженнями життєдіяльності: шляхи від інституалізації до інтеграції // Зб. наук. пр. Кам'янець-Подільського ун-ту ім. І. Огієнка. – Вип. 12. – [Серія соціально-педагогічна]. – Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2009. – С. 8–14.

3. Гошовська Д.Т. Спеціальна психологія та методика педагогічно-корекційного тренінгу: [навчально-методичний посібник] / Д.Т.Гошовська. - Луцьк, 2011. - 265с.
4. Кобильченко В.В. Омельченко І.В. Спеціальна психологія / В.В. Кобильченко, І.В.Омельченко. – К.: Академія, 2020. – 224 с.
5. Пахомова Н.Г., Кононова М.М. Спеціальна психологія : навчальний посібник для студентів спеціальності / Н.Г. Пахомова, М.М. Кононова ; ПНПУ ім. В.Г. Короленка. – Полтава : ТОВ «АСМІ», 2015. – 357 с.

**Питання до самостійного вивчення
та осмислення навчального матеріалу:**

1. Психологія розвитку.
2. Психолого-педагогічна абілітація / реабілітація дітей з особливостями розвитку.
3. Профілактика порушень розвитку.
4. Служба спеціальної психологічної допомоги.
5. Психотерапія та психологічне консультування сімей з дітьми, що мають особливості розвитку.

Тема 6: Особливості психічного розвитку при порушеннях мовлення.

Мета вивчення: Ознайомлення з особливостями психічного розвитку при порушеннях мовлення.

Література:

1. Атлас для експериментального исследования отклонений в психологической деятельности человека. Под ред. И. А. Полищука и А. Е. Видренко. Киев: Здоровья, 1980. 123 с.
2. Бурлачук Л.Ф. Психодиагностика: Учебник для вузов. — СПб.: Питер, 2006. — 351 с. Дефектологічний словник: навч. посіб. / За ред. В. І. Бондаря, В. М. Синьова. – К. : «МП Леся», 2011. – 528 с.
3. Гошовська Д.Т. Спеціальна психологія та методика педагогічно-корекційного тренінгу: [навчально-методичний посібник] / Д.Т.Гошовська. - Луцьк, 2011. - 265с.
4. Кобильченко В.В. Омельченко І.В. Спеціальна психологія / В.В. Кобильченко, І.В.Омельченко. – К.: Академія, 2020. – 224 с.
5. Пахомова Н.Г., Кононова М.М. Спеціальна психологія : навчальний посібник для студентів спеціальності / Н.Г. Пахомова, М.М. Кононова ; ПНПУ ім. В.Г. Короленка. – Полтава : ТОВ «АСМІ», 2015. – 357 с.

**Питання до самостійного вивчення
та осмислення навчального матеріалу:**

1. Механічна та функціональна дислалія.
2. Ринолалія.
3. Ринофонія.
4. Дистонія.
5. Дизартрія.

6. Алалія
7. Афазія.
8. Дисграфія та аграфія.
9. Дислексія та алексія.

Тема 7: Особливості психічного розвитку при порушеннях зору.

Мета вивчення: Ознайомлення з особливостями психічного розвитку при порушеннях зору.

Література:

1. Гошовська Д.Т. Спеціальна психологія та методика педагогічно-корекційного тренінгу: [навчально-методичний посібник] / Д.Т.Гошовська. - Луцьк, 2011. - 265с.
2. Кобильченко В.В. Омельченко І.В. Спеціальна психологія / В.В. Кобильченко, І.В.Омельченко. – К.: Академія, 2020. – 224 с.
3. Пахомова Н.Г., Кононова М.М. Спеціальна психологія : навчальний посібник для студентів спеціальності / Н.Г. Пахомова, М.М. Кононова ; ПНПУ ім. В.Г. Короленка. – Полтава : ТОВ «АСМІ», 2015. – 357 с.
4. Психолого-педагогічний супровід дітей з порушеннями зору та слуху. Колектив авторів: Вавіна Л.С., Глушенко К.О., Засенко В.В., Софійчук С.О., Кобильченко В.В., Колупаєва А.А., Мерсіянова Г.М., Сухіна І.В., Таранченко О.М., Тарасун В.В. / за ред. Л.С. Вавіної. К.: Науковий світ, 2009. – 168 с.
5. Синьова Є.П. Тифлопсихологія / Є.П. Синьова. – К. : Знання, 2008. – 365с.

Питання до самостійного вивчення та осмислення навчального матеріалу:

1. Особливості поведінки дітей з вадами зору
2. Специфічні особливості комунікаційного контакту.
3. Взаємодія з предметним світом.
4. Взаємодія з іграшками.
5. Особливості сюжетної та рольової гри.

Тема 8: Особливості психічного розвитку при порушеннях слуху.

Мета вивчення: Ознайомлення з особливостями психічного розвитку при порушеннях слуху

Література:

1. Атлас для экспериментального исследования отклонений в психологической деятельности человека. Под ред. И. А. Полищука и А. Е. Видренко. Киев: Здоровья, 1980. 123 с.
2. Бондар В. І., Синьов В. М. Актуальні проблеми розвитку освіти дітей з обмеженнями життєдіяльності: шляхи від інституалізації до інтеграції // Зб. наук. пр. Кам'янець-Подільського ун-ту ім. І. Огієнка. – Вип. 12. – [Серія соціально-педагогічна]. – Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2009. – С. 8–14.

3. Кобильченко В.В. Омельченко І.В. Спеціальна психологія / В.В. Кобильченко, І.В.Омельченко. – К.: Академія, 2020. – 224 с.
4. Пахомова Н.Г., Кононова М.М. Спеціальна психологія : навчальний посібник для студентів спеціальності / Н.Г. Пахомова, М.М. Кононова ; ПНПУ ім. В.Г. Короленка. – Полтава : ТОВ «АСМІ», 2015. – 357 с.
5. Психолого-педагогічний супровід дітей з порушеннями зору та слуху. Колектив авторів: Вавіна Л.С., Глушенко К.О., Засенко В.В., Софійчук С.О., Кобильченко В.В., Колупасєва А.А., Мерсіянова Г.М., Сухіна І.В., Таранченко О.М., Тарасун В.В. / за ред. Л.С. Вавіної К.: Науковий світ, 2009. – 168 с.

**Питання до самостійного вивчення
та осмислення навчального матеріалу:**

1. Особливості поведінки дітей з вадами слуху.
2. Специфічні особливості комунікаційного контакту.
3. Взаємодія з предметним світом.
4. Взаємодія з іграшками.
5. Особливості сюжетної та рольової гри.

Тема 9: Особливості психічного розвитку при порушеннях опорно-рухового апарату.

Мета вивчення: Ознайомлення з облив остями психічного розвитку при порушеннях опорно-рухового апарату.

Література:

1. Атлас для експериментального исследования отклонений в психологической деятельности человека. Под ред. И. А. Полищука и А. Е. Видренко. Киев: Здоровья, 1980. 123 с.
2. Бурлачук Л.Ф. Психодиагностика: Учебник для вузов. — СПб.: Питер, 2006. — 351 с. Дефектологічний словник: навч. посіб. / За ред. В. І. Бондаря, В. М. Синьова. – К. : «МП Леся», 2011. – 528 с.
3. Гошовська Д.Т. Спеціальна психологія та методика педагогічно-корекційного тренінгу: [навчально-методичний посібник] / Д.Т.Гошовська. - Луцьк, 2011. - 265с.
4. Кобильченко В.В. Омельченко І.В. Спеціальна психологія / В.В. Кобильченко, І.В.Омельченко. – К.: Академія, 2020. – 224 с.
5. Пахомова Н.Г., Кононова М.М. Спеціальна психологія : навчальний посібник для студентів спеціальності / Н.Г. Пахомова, М.М. Кононова ; ПНПУ ім. В.Г. Короленка. – Полтава : ТОВ «АСМІ», 2015. – 357 с.

**Питання до самостійного вивчення
та осмислення навчального матеріалу:**

1. Апатико-абулічний синдром.
2. Фобічний синдром.
3. Соматико-вегетативні розлади.
4. Істероформні реакції.

5. Простий органічний психічний інфантилізм.
6. Невропатичний варіант психічного інфантилізму.

Тема 10: Особливості психічного розвитку при асинхроніях.

Мета вивчення: Ознайомлення з обливостями психічного розвитку при асинхроніях.

Література:

1. Атлас для экспериментального исследования отклонений в психологической деятельности человека. Под ред. И. А. Полищука и А. Е. Видренко. Киев: Здоровья, 1980. 123 с.
2. Бондар В. І., Синьов В. М. Актуальні проблеми розвитку освіти дітей з обмеженнями життєдіяльності: шляхи від інституалізації до інтеграції // Зб. наук. пр. Кам'янець-Подільського ун-ту ім. І. Огієнка. – Вип. 12. – [Серія соціально-педагогічна]. – Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2009. – С. 8–14.
3. Гошовська Д.Т. Спеціальна психологія та методика педагогічно-корекційного тренінгу: [навчально-методичний посібник] / Д.Т.Гошовська. - Луцьк, 2011. - 265с.
4. Кобильченко В.В. Омельченко І.В. Спеціальна психологія / В.В. Кобильченко, І.В.Омельченко. – К.: Академія, 2020. – 224 с.
5. Пахомова Н.Г., Кононова М.М. Спеціальна психологія : навчальний посібник для студентів спеціальності / Н.Г. Пахомова, М.М. Кононова ; ПНПУ ім. В.Г. Короленка. – Полтава : ТОВ «АСМІ», 2015. – 357 с.

Питання до самостійного вивчення та осмислення навчального матеріалу:

1. Особливості поведінки дітей з РДА.
2. Специфічні особливості комунікаційного контакту.
3. Взаємодія з предметним світом.
4. Взаємодія з іграшками.
5. Особливості сюжетної та рольової гри.